

OVIDIU

PRIMA

Revistă Literară Dobrogeană

APARE LUNAR

DIRECTOR, PETRU VULCAN

Redacția și Administrația: Str. DECEBAL, 5

ABONAMENTUL:

Un an în țară	Lei 6	Un an străinătate	Lei 10
Jun. an	3	Jun. an	5

UN NUMAR 50 BANI

SUMARUL:

No. 11 și 12.

Un talent Dobrogean (recenzie), **Petru Vulcan**. — Nașterea Domnului (versuri), **Petre Danilescu**. — Inițiativa oficială în literatură, **M. A. Rennert**. — Gazel (versuri), **Iulian Siniol**. — Mathilde (versuri), din Heine, **M. A. Rennert**. — Tezaurul din Franchard (roman de Stevenson, urmare), trad. de **Albert Dav**. — Cântec (versuri), **F. David-Bacău**. — Despre moarte (cugetări), trad. de **M. A. Rennert**. — Eroii (poemă), **Nuși Tulliu**. — Prea mult, **Marin Coveianu**. — Măine (versuri), **Iulian Siniol**. — Cartea, **Magarul și Cărja** (poveste), **Șt. St. Tuțescu**. — Minvănă (poemă Ossian), **Dim. C. Zavalide**. — Rămăș bun (din germană), **M. A. Rennert**. — Vânătoare de lei (sonet), **Petru Vulcan**. — Manasse (studiu literar), **M. A. Rennert**. — Ateu (poezie), **F. David-Bacău**. — Din Vremuri (schiță), **Dim. C. Zavalide**. — Crônica Revistei Ovidiu, **Redacția**. — Darea de seamă a Comitetului Veteranilor * — Înștiințări *

CONSTANȚA ☉☉☉☉
 TIPOGRAFIA „OVIDIU” 5.
 VURLIS, 1905 ☉☉☉☉

Colaboratorii Revistei „OVIDIU“

Florian I. Becescu, Rădulescu Niger, Dr. Al. Tălășescu, Nuși Tului, Dim. C. Zavalide, Albert Dav, Dem. Teleor, G. Murnu, G. Tutoveanu, I. Duscian, Căpitan Popovici (Războeni), Dionisie Stoica, Opran Potârcă, D-na Nușy P. Vulcan, D-na Ecaterina Dimonie, Leontin Iliescu, F. David Bacău, Iulian Siniol, M. A. Rennert, Const. Cihan, Const. G. Brădățeanu, Al. Răulescu, Dem. D. Stoenescu, N. Bațaria, P. Daniilescu, Ion Constantinescu, I. Ghițun, Cruțu Delasăliște, Șt. Tuțescu, Popescu-Turnu, V. Diamandi, Popescu-Dolj.

Cu aceste două numere încheiăm cu izbăvă al 5-lea an al apariției. Mulțumim din toată inimă tuturor scumpilor noștri abonați, cari ne au sprijinit și ne au dat putință să ne afirmăm gândirile și simțirile noastre curate și să luptăm pentru întărirea sufletului românesc în Dobrogea.

Cu ocazia Sfintelor Sărbători și de Anul Nou găsim fericitul prilej să aducem tuturor acelor ce ne au iubit și conviețuit cu noi sufletește, urările noastre de sănătate și de realizarea înaltelor lor aspirațiuni.

Dumnezeu să ne ajute tuturoara și întru mulți ani Crăciunul și Anul Nou.

Veri cine va continua să primească No. 1 din anul al 6-lea, îl vom considera ca abonatul nostru. Acela care nu va mai voi să conteze ca abonat este călduros rugat să ne restituie primul număr.

* *

Clișeele fotografiilor anunțate în numărul trecut, ne sosindu-ne din Germania, vom ilustra numerile viitoare cu acele fotografii.

* *

Din cauza întreruperii circulației trenurilor, amânăm pentru No. 1 publicarea condiceii negre cu numele acelor ce au preferit să ne înșele lăpădându-se de onoare în schimbul a 6 lei.

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

DIRECTOR FONDATOR: PETRU VULCAN

UN TALENT DOBROGEAN

(Scenă din viața Dobrogeană de G. Tafrați)

Suntem încântați că adevăratele talente au început să apară prin lucrări demne de ținut în seamă în afară de ogorul mocirlos și plin de miasme al „Sămănătorilor” de burueni otrăvitoare.

Eu nu citesc „Sămănătorul” să mă pice cine-va cu ceară roșie, dar mi s'a spus de alți, că nea Iorga ar fi improșcat cu veninu-i cunoscut, și pe autorul *Scenelor și schițelor Dobrogeane*, printr'o notiță în a sa revistă detestată de toată lumea inteligentă.

Fie, vom zice noi, când Iorga țipă în contra cui-va, asta însemnează că acel-cineva e un talent, căruia D-l nu-i poate ierta calitatea de a se produce în literatură.

De stilul lui Iorga în neterminabilele și nedesăvârșitele sale volume, pentru care șoarecii viitorului i vor purta multă stimă și recunoștință, răd și curcele. În No. 4 al revistei *Ovidiu* am arătat cum scrie Iorga. E bine, acest om n'a înțales nici pân'acum că n'are ce căuta în ogorul literaturii.— În poezie a încercat bietul și a nemerit-o ca Ieremia... În istorie așisderea — În polemică a pornit'o haiducește crezând că ne va speria prin condeiul revolver — De loc! 'Și a ucis și stuma și considerația tuturor. S'a apucat de descripții după ce a hoinarit în lungul țării și prin Bucovina — Dar natura refuză destăinuirile i intime unui om *reu prin excelență* și în loc de opere, a produs monstruosități. O, fiți siguri că și puținii proseliți de care e înconjurat știu bine că tot ce a produs acest om e calp, prost și anost, dar se mulțumesc să tacă de frică...

Da, iată un șef fără școală, fără artă, incapabil să inchege o frază cum se cade, temut de ai sei.

Datoria noastră însă e să-l zugrăvim așa cum e, să-l urechiăm din când în când și să-i arătăm că nu i e locul unde s'a cocotat pe un anvon cimentat de 2 poeți mari, am vrut să numim pe Coșbuc și Vlăhuța.

A crezut broasca țestoasă că va fi în stare să 'și ia sborul pe urmele vulturilor. Amară decepție!

Dar e destul și încă prea mare onoare i am acordat lui Iorga sacrificând aceasta coloaana pentru D-sa.

Să ne întoarcem la dobrogeanul nostru Tafrați. În scenele și schițele sale dobrogene ne descrie într'un stil limpede și curgător viața dobrogeanului așa cum e; natura nu i refuză nimic, căci o iubește și i iubit de dânsa. La cișmeaua de sub dealul stâncos numit „chiul lui D-zeu” după o zi de muncă și de năduf, se îndreaptă lumea satului Niculițel să se mai răcorească. Flăcăi și fetele se îndrăgostesc, ele mai nu vor, mai se lasă, pe când un bătrân, văzând ce se petrece, clișpind din ochi șiret strigă:

— *Măă, lasă fata 'n pace, măă.*

Scena rustică e frumusețată prin aparițiunea țiganului Andrabulea, cu flori la pălărie, pe gloaba'i de cal ce cobora dealul, care se poticni și trânti pe călăreț în nămol.

De aci un răs general, iar copiii i dau zor cu: căâr, căâr cioară!

Dialogurile sunt perfect întreținute între lumea această sosită aci să se mai răcorească, în cât urmărăm cu multă plăcere variațiunea subiectelor potrivite împrejurării.

Nimic silit, nimic forțat. Tafrați nu umblă după meșteșugiri de fraze, ci ele curg ca unda clară și lină exprimând stări sufletești și simțiminte omenești.

Dar sunt sub impresiunea covârșitoare a celei mai reușite schițe „Intre pescari” care prin scenele, tablourile și moravurile ce ne zugrăvește Tafrați, ar fi făcut onoare și unui Korolenco bună oară de ar li semnato. Rămâi fermecat de așa precisiune și naturalețe în zugrăvirea moravurilor acestui popor de pescari ruși cari populează delta Dunărei. Cu ce împrejurare i-a studiat așa de bine Tafrați, te întrebi? Scena din cărciuma lui Melă e admirabilă — Bătaia între pescari, provocată de alcool, tipul Doftorului, un refugiat politic, al lui Vartolomei și Mitca, al lui Carpov careși snopește muerea în bătai,

sunt redată cu forța unui maestru al condeiului.

Dar un D-n lorga nu se va invrednici nici odată să vadă frumosul în artă, căci la el răutatea veninoasă i-a suprimat ori-ce simț omenesc.

Dar să mergem mai departe.

Tipul lui Moș Gheorghe niculițeanul, acel caracter nobil care simte o înaltă plăcere sufletească când i se presintă ocazia să dea străinului o ospitalitate creștinească, care — gășind o geantă plină cu aur, plus scule prețioase, se ia după păgubași, dar neputând să dea de urma lor se întoarce acasă cu conștiința jenată; acel român care în urmă muștrărilor femeii sale căutând din nou pe păgubași și negăsindu-i, 20 — de ani nu poate dormi în liniște până ce nu găsește pe păgubași; poate să fie un dobrogean idealizat de autor; însă asta e o dovadă de caracterul nobil al autorului nostru dobrogean din lectura căruia fie-care cetitor va folosi mai mult de cât și-ar putea închipui, sufletul lui va avea rarul prilej să cutreiere cu autorul scenelor dobrogene prin regiuni senine, unde nu se pot înălța de cât cei curați și luminați nu lorgi și hogi.

„Nufărul“ „Murat Acai“ și cele-l'alte 9 schițe din volum sunt bucăți literare pe cari nici o dată nu le vor putea concepe geniile — găunoase trambitate de haiducul literaturii române, ce în orbirea răutății sale nu face de cât să defaimaze tot ce-e frumos și înălțător și să bată clopotul său dăogit în Sămănătorul de câte ori apare pe lume vre-o monstrositate literară.

Sub masca unui naționalism falș și prăsit- tor de vipere și hiene, Șeful în chestiune fără școală și talent a compromis literatura noastră națională prin veninoasele-i nimicuri pentru multă vreme și acei ce apucă întâmplător să citească Sămănătorul, se scârbesc pentru tot-d'auna de literatura românească. Și în țara aceasta a tot văzătoare și răbdătoare e suferit și 'i se îngăduie să pângărească totul și oameni de litere și profesori universitari și Instituții de cultură.

lorga și lubitor de neam! Haida de! lubitor al pungei sale, da!

Să mă ierte cetitorul și autorul volumului Scenelor Dobrogene, dacă, în loc să urmez cu analiza frumoaselor sale schițe, mă împedic de un nume pe care nu-l pot pronunța fără să mă revolt împotriva a tot ce e reu și falș în domeniul artei.

Dar fiind că nu 'mi mai rămâne spațiu,

ca încheiere, trebuie să precizez: producțiunea literară a D-lui Tafrali e o nouitate bine venită în literatura noastră națională, de o originalitate desăvârșită, căci prin pana-i viguroasă a reușit să redea tipuri de tatari, ruși și români dobrogeni cum nu s'a mai încercat un al doilea și în fața unei opere așa de bine reușite, din toate punctele de vedere, să nu te revolți când falși preoți vin prin note prizărite să defaimaze frumosul în artă după care sufletele noastre sunt atât de mult insetate.

Cu risicul însă de a ne sacrifica chiar, nu vom lăsa cu nici un chip de a triumfa nemernicia în literatură cât vom fi în stare să ținem pana în mână.

PETRU VULCAN

Const.-14 Decemb. 1905

NAȘTEREA DOMNULUI

Ori-cât de hătrân 'și-l ar închipui
cine-va, tot nu e dăruț.
BUCUREȘTI

— *Ionele, scoală-te să-ți spun;
Aflat-am ce-va eu;
In noaptea asta s'a născut,
Al nostru Dumnezeu.*

*Să mergi să-ți arăt; e mic,
Tu să-l săruți, că-i bine.
Așa, Ionele, făc copiii
Și astă-zi ori și cine...*

— *Dar unde e? E mititel?!
Chiamă-l aici, să vie...
Așa e mamă?... Eu mai mare,
Imi zice nene, mie!!*

Petre Danielescu

Inițiativa oficială în Literatură

Motto: Iată, droia de năvalnici literați stihuitoari
Cari pentru o odă, bagă muzele în flori
Iată-i, toți porniți să eie nemurirea cu asalt

În anii 1899-1905 un bărbat cu dragoste de frumos, s'a interesat grozav de literaturii noastre, ce și-a zis?, poezii nu mai scriu, prozatorii au amorfrit, istoricii nu mai fac nimic, hai să le dau eu concurs. Atunci ca să mai mascheze această pornire nobilă, le-a dat sub forma de lucrări oficiale.

— D-tale Domnule Vlahuța îți dau atâtea mii, ca să ne descrii România, această țară care atâția n'o cunosc de loc.

— D-tale Domnule Coșbuc, deși Xenopol ne-a redat istoria războiului din 1877, totuși ca să fie mai conuscută, scri-o mata.

Domnul Coșbuc, care până atunci scria numai versuri, nolens-volens a eșit prozator ex officium.

— Ah! uitasem de D-ta, Domnule Iorga, să ne dai și nouă ce-va din voluminosul bagaj, ce-l porți cu atâta greutate pe spate, să ți-l mai ușurez eu.

— Cum de nu, Domnule ministru, pof-tim, Istoria lui Ștefan cel Mare, *Archive din Brașov, Preambulări prin locuri ne-cunoscute* și mai am încă sub presă.

...Visteria statului se deschidea ușor, bancnotele albastre numărate întrau în buzunarele scriitorilor pentru opere oficiale, pe când altora li se da misiuni să studieze diferite chestiuni foarte grave pentru statul român, să înțelege în... străinătate.

— Voiți să cunoașteți starea culturală a țaranului nostru? D-ta D-le X dute în Franța, fa-ne un raport, voim să aflăm reformele ce ne trebuie; pentru teatru, Dl Z mergi în Germania...

Rapoartele făcute pe hârtie extra-velină, erau înaintate în plic recomandat „Domniei-sale Domnului Ministru al cultelor și al instrucțiunii publice.”

E fără îndoială, nobilă ba chiar prea nobilă, incurajarea benevolă pornită din partea unui personaj oficial. Aici să poate lesne aplica proverbul popular „Socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din târg.” D-nul Ministru credea că face o operă bună, sănătoasă, morală, când colo rezultatele au fost surprinzătoare.

Prin incurajarile oficiale, literatura câștigă ce-va? ce ar putea face cu folos inițiativa oficială? iată chestiunile la cari vom răspunde.

Fără a face acușări, vom spune că și sub actualul ministru s'au dat bancnote, ceea ce dealminteri e foarte natural, fiecare își are partizanii sei...

* * *

Luat din punctul de vedere al filantropiei, în general ori-ce bine facere are un scop nobil, ajută pe cineva alinându-i suferințele.

În cazul nostru, mai toți citații și al căror număr poate fi prelungit cu mulți, „ejusdem farinae” nu au fost în gradul acesta.

„Războiul nostru pentru neatârănare” de Coșbuc, nu a adus nimic, dar nimic absolut nou; cunoaștem războiul nostru glorios descris mai frumos de istoricii noștri. Proza D-lui Coșbuc te lasă rece — în loc ca opera să ne reînșuflețască ca o operă istorică a căror fapte au fost nu de mult—descrierea este în tocmăi ca ori-care fapt banal.

„Povestea unei coroane de oțel” scrisă tot în genul ăsta n'au avut ecou, și dacă cartea n'ar fi fost impusă de către autorități la premii, cu siguranță că rămânea în rafturile D-lui C. Sfetea.

Care va să zică statul a dat bani! dar opera D-lui Iorga intitulată „Istoria lui Ștefan cel Mare?” n'a mărturisit oare un învățator în „Cultura Română” a D-lui Gavanescu — că a citit și recitat opera fără să înțeleagă nimic. Nu mai vorbim de celebrul „poem al D-lui St. O. Iosif „despre Ștefan-Vodă” despre care D-nul profesor universitar Ovidiu Densusianu a căru-i autoritate în materie de critică nu poate fi pusă la îndoială, a zis în revista D-sale „Via nouă” textual aceste cuvinte: „dacă cine-va se aștepta la *vre-o poemă* despre Ștefan-Vodă, s'a înșelat”; dar oare versurile cari schioapătă? și această operă a costat subvenționată fiind, două mii lei.

Dar am spus, ce câștigă literatura? nimic. Inchipuiți-va dacă Caragiale, D-nu Zamfirescu, Ioan Slavici, ar scrie romane à la Carolina Invernizzo — ce ar resulta? opere de artă, nu. — fiind că ar face pe placul publicului, n'ar mai fi artiști, ci întreprinzători de artă.

O dată ce un scriitor este forțat ca să producă o operă — în tot-d'auna ea va fi mediocră.

Artistul nu va avea acea libertate de idei, de gândiri cari le are când e liber — fiind o operă de comandă va trebui să

se învârtă în un cerc vicios, de unde cu greu ar putea eși.

Fără îndoială ca persoane ca Coșbuc Gh. și Vlahuță Alex. își au locul lor bine meritat în literatura noastră — să le dea concurs oficialitatea n'ar fi de cât răsplata stimei de care se bucură, după cum spunea Gr. Tașanu în „*Epoca*.” Inșă s'a dat ajutoare la poeți „*di minore gentes*,” persoane care ori cât ne-am dat silința, n'am putut afla trecutul lor literar. Să luăm exemplul — iată ce spune „*Universul*” cu data din Noembrie.

„Prefectura Județului Ilfov prin o adresă înaintată Consiliului județean a rugat să voteze suma de 1000 lei dați D-lui Ștefănescu Justin pentru opera sa „*Micul Dorobant*.”

— Mă rog, cine a auzit în literatura noastră afară de Ștefănescu Delavrancea, de acest celebru neconșcut Ștefănescu Justin. Am căutat în Dicționarul Contemporanilor de Rosseti, în Enciclopedia Română a D-lui Corneliu Diaconovici la litera S, dar fatalitate, nu am găsit nimic. În fine după multă greutate am găsit în o revistă astăzi decedată intitulată „*Revista Veselă*” următoarele rânduri:

„Ștefănescu Justin autorul unui volum de epigrame cu potretul... autorului, autorul unei localizări după Adam din Frantuzește, autorul unui volum intitulat „*Minutele Veselă*” tipărit pentru susținerea Palatului Invalizilor, care a dispărut din Capitală de oare-ce D-na Cazavillan a făcut alt-ceva cu — banii strănși.

Foarte bine, înțeleg ca consiliul județean să raspândească, prin sâteni din Jud. Ilfov frumoasele poezii de a lui Alexandri, sau sfaturile sănătoase ale D-lui Manolescu N., relativ la îngrijirea sateanului, sau cărți de istorie populară de care slavă domnului avem — sau potretele istorice relativ la trecutul nostru, dar „*Micul Dorobant*” ce folos aduce? Mai departe ziarul „*Adevărul*” anunță:

„Astă seară s'au întrunit în saloanele D-lui G. Dimitrescu — Bumbestii mai mulți avocați, medici, ingineri, și au decis reorganizarea revistei „*Școala Rurală*” care e subvenționată de minister.

Sunt la noui atâtea reviste bune — cari ar merita oleacă din grație numai atenția oficialității, însă îndată ce directorul fondatoru este o persoană oficială — se face loc — căci pentru dâșii este. Și cui cre-

deți că vine aceasta foaie — în spatele învățătorilor. Dâșii apostoli culturii la sate din leafa lor minimă (și care se reduce) trebuie să plătească abonamente la următoarele reviste oficiale:

1. Cultura Română
2. Albina
3. Gazeta Sateanului
4. Școala Rurală
5. Școala Română
6. Convorbiri Didactice
7. Revista Învățătorilor
8. Vulturul.

Care va să zică opt reviste, afară de buletinele ministerului.

Una din două — sau că sunt subvenționate de stat și nu au dreptul să pretindă abonamente impuse la preoți și învățători, sau sunt reviste care se bizuie pe forțele lor propriu, și atunci ce caută amestecul oficialității? Oare stima pentru „*Cultura Română*” și „*Albina*” care sunt bine și sanatos scrise, dar să luăm de pildă „*Școala română*” redactată de un grup de profesori și învățători, cum această foaie își aranjează materia literară e ce-va sui-generis, merită să fie relevant.

Am înainte un No. anul II 4-5, ei bine toată partea literară e scoasă din fosta revista literară „*Viața*”. Daunazi „*Cronica*” sub titlul „*Vlașia literară*” înfierează în termeni aspri faptul ca numita revistă a scos din acest ziar un articol de al D-lui D-r Urechia — ba mai mult a mai — întrecalț și alte cuvinte straine ce nu se găseau în text!

Aceste reviste sunt onorate de oficialitatea — pe când altele trebuie să dispara deși au în mijlocul lor ca (Noua Revista Română) persoanele cele mai de frunte din domeniul științei și literaturii de la noi.

Tot ziarele — curierii cei mai imparțiali — cari ne aduc vești bune și rele, au anunțat cum că toate consiliile județene au votat sume variând între 500 și 1000 pentru nenorocitele victime de la Calabria.

E curios, pentru nenorocitele victime ale literaturii și ziaristicii române nu s'a găsit nici un glas. Iată câte-va numiri de poeți ce au murit din cauza mizeriei, da, din lipsa de hrană intrând în tuberculoasă:

- Iuliu Cesar Savescu
Dumitru Neculațu
Aristide Cantile
Ruse Admirescu
Ioan Manolache

Stefan Petica
I. G. Valentineanu
Fundescu
Petru Grigoriu
Maria Dasty

Pentru înmormântarea lui Manolache s-a strâns cu talerul; și nu știu zău dacă are o cruce la mormântu-i, cu siguranță părăsit și uitat.

Să nu ne mire, am auzit din gura unui licențiat în științele-naturale că marele Cobălcescu — întemeietorul geologiei române, n'a avut până acum trei ani o cruce la mormânt.

Pariez pe ori și ce — pentru victimele nenorociților de aromâni masacrați de către bandele grecești nu știu zeu dacă a subscris fie-care consiliu județean ba cel din Craiova a protestat chiar — însă pentru Calabria îndată s'au vărsat sute și mii de franci.

Italia, România surori, ce vreți Domnule suntem din... ginta latină.

Avem o casă a scoalelor care are un fond de milioane ce crește în fie-care zi, care are ca scop principal încurajarea literaturii noastre, prin operele marilor scriitori români. Accentuăm ultimele cuvinte, căci scriitorii străini au găsit ospitalitatea în bugetele cam grase ale „casei scoalelor“.

S'a publicat *Arta de a trăi o viață lungă, basmele de Grinu*, o carte de *DI Buchner ș. a.!*

În ceea ce privește „Academia Română“ premiile ce se acordă e o dovadă suficientă, că (cu intenție înlătură operele bune; s'a premiat o operă cu 12.000 lei) ce e de abia la întâiul volum! nici de cum complectă — despre aceasta carte un profesor universitar, se exprima cam aspru într-o revistă — despre lucrarea D-lui Ioan Sărbu.

Celebrul Bukle, vorbind despre sistemul lui Ludvic al XIV de a da subvențiuni, literaților se exprimă: Operele cele mai celebre s'au scris tocmai înaintea lui Louis al XIV.

Racine a scris „*Athala*“ în 1691, Molière a publicat *Avarul* în 1668, Boileau a publicat „*Le lutrin*“ în 1674, caracterele lui La Buiyère în 1687 s. a., în timpul lui Louis au scris *Genest*, *Catron*, *Danchet*, *Vergier*, *Dancaert*.

Cine a auzit de Catron?, dar toți am citit pe Boileau, pe Molière. Și mai departe zice „dacă sistemul salarierii și a protecțiunii e în adevăr folositor pentru lite-

ratură și artă, cum se face ca el a produs cele mai rele efecte tocmai atunci, când a fost mai multă vreme în activitate? Dacă favoarea regilor (sau a guvernelor) e așa de importantă... cum se face că efectele ei au fost cu atât mai detestabile, cu cât această favoare s'a dezvoltat mai mult?

La rândul nostru, ne întrebăm: Cosbuc a scris „*Balade și Idile*“ în 1893, Vlahuță „*Dau*“ în 1894, Iorga studiile sale istorice în 1897-98, când n'au fost subvenționați.

Dar cine a auzit sau citit despre Ștefănescu Justin, Dumitrescu-Bumbesti, Vasilescu Iorgu ș. a.! minuni.

Concluzia? *Influența oficială a produs de cele mai multe ori rău. de cât bine.*

III

În partea întâi a studiului nostru, am arătat și dovedit reaua stare ce încearcă literatura prin amestecul și încurajările oficialității; ne mai rămâne să arătăm ce ar putea face pentru literatura noastră guvernul.

Cel dintâiu lucru ce ne trebuie este o casă. Care ar fi scopul ei? am văzut că cei mai mulți poeți și prozatori au murit în floarea vârstei, doborâți de lipsa de „panis et circensem“ — de la foame până la oftică e un pas. Cei mai mulți dintre aceștia — după moarte li se recunosc de abea meritele — au avut un talent nemăsurat de mare.

Ziarul „Prietenul Poporului“ în pagina 4 rezervat anunțurilor aduce la cunoștința prea onoratului public, că la redacția sus numitului ziar, se găsesc de vânzare manuscrite, inedite și nepublicate de ale lui *Alexandri*.

În alta țară în Germania, Nemții au un cult pentru scriitori; în fie-ce orașel unde s'a născut vre-un poet, se face o mică casă de artă „das Haus des Dichters“; aici se strânge tot ceea ce a eșit din pana poetului.

La noi, manuscritele lui Creangă au fost găsite la băcanii din Iași, învălind măsline (vezi „*Emilgar* în *Archiva*“).

Manuscritele lui Eminescu din care se extrag zi cu zi comori neprețuite, de abia s'au strâns.

„Și manuscritul lui Alexandri bardul Romaniei se află de vânzare!“

Casa de poeți, ar avea de scop strângerea tuturor manuscritelor, tuturor documentelor relative la poezii noastre.

Ni se-va raspunde: „apoi Academia Română“ cuprinde multe manuscrite. Este întrebarea cum se țin în ce hal fără de hal, sunt lăsate până ce praful să depune peste ele.

La bătrânețe să știe că de abia ajuns să trăiască 50 ani scriitorii noștri, însă câți ani mai au să trăiască, să aibă ce mânca, nu să se împuște ca S. G. Valentinianu! Ar fi un asil de binefaceri.

În „Casa de Poeți“ cum e în Franța „Maison des artes“, să se întrunească toți scriitorii, să discute chestiuni literare, să ție conferințe — nu să asistăm la un spectacol cam modern că poeții să stee în o cafenea departe într'un colț al cafenelii! În lipsă de alte localuri, se intrunesc în cafenele.

„Casa școalelor“ instituție fondată de filantropi, ar putea foarte bine să se lese de traduceri și să publice operele scriitorilor noștri. Ne plângem de lipsa de romane frumoase — dar dacă ar fi mai încurajați — credeți că nu s'ar sili și dânsii? da! Probă este că la noi lipsa de ideal n'a dispărut, avem apariția în urmă a atâte reviste frumoase.

Pentru casa de poeți sau casa de artă fonduri există; s-ar putea înființa ce-va și pentru această clasă intelectuală.

„Ovidiu“ a fost în tot-d'auna pentru cauzele nobile, coloanele lui sunt martore că adevărul a fost pururea propagat de el — mai există și la noi oameni cu inimă, cu un suflet ales, acelora le adresăm aceste cuvinte.

Adevărul e ca un mic grăunte aruncat pe stradă, un trecător îl ridică, îl duce mai departa, îl încolțește și samăna, alții îl calcă în picioare; mergând înainte nepăsători. Dar în tot-d'auna adevărul triumfă, căci cum zice înțeleptul Taine „în toate luptele nu se ține seamă de adevăr, dar toți vin mai în urmă la el, mai curând sau mai târziu vor fi convinși, de necesitatea lui.“

M. A. RENERT

GAZEL

*Iubirea-i poate nebunie
Când năzuești statornicie,*

*Căci dorul n'are nici o faclă
Pe marea vieții far să-i fie.*

*E zvon de umbră și părere
Cotropitoarea lui beție*

*Și cum răsare, cum apune,
Doar taina sufletului știe.*

*Și când e sufletul un haos
Cu lumi necunoscute ție*

*Să vrei să-i ardă doar un soare,
Doar umul, — nu e nebunie?!*

Iulian Siniol

MATHILDEI

(ENRIK HEINE)

L'amour est un enfant de bohème
Qui n'a jamais, connues des lois

*Și de ar cunoaște florile toate
Cât al meu suflet a suferit
Cu mine ar plânge ele întristate
S'aline chinu nemărginit.*

*Și de ar cunoaște blonda privighetoare
Cât a fost dorul mare și greu
Ar șopti blând cu dulce cântare
Ca să mângâie sufletul meu.*

*Și de ar cunoaște a mea durere
Stelele mândre ar fi venit,
Din cer să-mi dee mângâere,
S'aline un suflet de dor muncit.*

*Dar cine poate ce-va să știe,
Una cunoaște durerea-mi grea,
Și aceea cu a ei cruzime
A rupt ea însăși inima mea.*

M. A. RENNERT

ROBERT LOUIS SZEVENSON

TEZAUROUL DIN FRANCBARD

CAPITOLUL II

Conversația de dimineață

Doctorul Desprez se scula tot-d'auna de dimineață. Înainte ca fumul să se înalțe din vre un coș, înainte ca primul car să treacă dincolo de pod, la munca câmpului, îl vedeai plimbându-se în grădină. Aci rupea câte-un strugure; aci mânca câte-o pară, destul de mărișoară, stând la umbra pomului; aci desemna cu vârful bastonului tot-felul de figuri pe nisipul aleii; aci cobora la pârâu și-l privea cum curge fără încetare, pierzându-se la cotitura unde-și ascundea barca. „Nu e timp mai prielnic ca dimineața”, zicea el adesea, „pentru ca să faci teorii”. „mă scol mai devreme ca nimeni altul în tot satul.” se lăuda el. „Și e o urmare incontestabilă că știu mai mult și-mi place să mă folosesc mai puțin de știința mea.

Doctorul Desprez era un bun cunoscător al răsăriturilor de soare și-i plăcea să-și ia un aer teatral când vestea zorile. Avea o teorie asupra rouei, după care putea prezice vremea. În adevăr, multe îl ajutau la aceasta: sunetul clopotelor din toate satele învecinate, mirosul pădurii, ivirea și felul de a fi al paserilor și peștilor, aspectul plantelor din grădina lui, forma nourilor, culoarea luminii, în sfârșit — ca să nu zic cel puțin — un întreg arsenal de instrumente meteorologice păstrate într'un fel de albie cu marginile înalte, pe iarbă, în grădină. De când s'a așezat la Gretz, s'a afirmat mereu în meteorologul local, neprețuitul luptător pentru cauza chimiei locale. La început, gândea că nu era loc mai sănătos în tot arondismentul. La sfârșitul anului al doilea, susținea că, nu era loc mai bun, în tot departamentul. Puțin înainte de a întâlni pe Jean Marie, era gata să sfideze toată Franța și mai toată Europa, ca rivale ale locului lui de predilecție.

„Doctor”, zicea el — „doctor e o vorbă nebună. N'ar trebui chemat la cocoane. Implică o boală mai grea. Observ, ca o lacună

în civilizația noastră, că nu urăm în deajuns boala.

Uite eu, mi-am spălat mâinile; am renunțat la licență; nu sunt doctor; sunt numai un adorator al adevăratei zeițe Hygia. A, pe legea mea, ea are întâietatea! Și aicea, în acest sătuc micșor, și-a stabilit reședința; aci stăpânește și împarte cu prisosință darurile sale; aci mă plimb cu ea des de dimineață, și ea îmi arată cât i-a făcut de robuști țărani, cât de rodnice a făcut câmpurile, cât de înalți și de mândri cresc pomii, văzând cu ochii, sub privirile ei și cât de curați și de ușurei sunt pești din râu în fața ei. —

Reumatism! strigă el, la vre-o întrerupere mai îndrăzneată, „O, da, cred că avem puțin reumatism. Cu greu ar putea fi evitat vezi, lângă un râu. Și de sigur, localitatea e puțin cam joasă; și livezile sunt mlăștinoase, fără îndoială. Dar, dragă Domnule, ia privește la Bourron! Bourron e mai la înălțime. Bourron e închis de păduri; destul ozon, prin urmare, ai zice. Foarte bine, comparat cu Gaetz, Bourron este o măcelărie perfectă.”

A doua zi, după ce fusese chemat la patul saltimbancul murind, de dimineață, doctorul inspecta malul râului din fundul grădinii și privea lung la apa curgătoare. Zicea că aceasta era rugăciune; dar fie că adorațiunea lui se adresa zeiții Hygia sau unei zeități mai ortodoxe, nu se observă bine nici odată.

Pentru că rostise sentințe dubioase, aci declarând că un râu ar fi tipul sănătății corporale, aci arătându-l ca un mare predicator moral, vecinic predicând pace, consuență și silință, sufletelor omenești chinuite. După ce veghiă, trecând pe dinaintea ochilor săi, vre-o poștă din apă curată curgătoare, după ce văzu vre-o doi pești, ieșind la suprafață, strălucitori ca argintul, după ce admiră în de ajuns umbra alungită a pomilor, căzând de a curmezișul râului dela banca de pe malul celălalt, cu pete mișcătoare de lumină, o luă iar în susul grădinii și, prin casă trecând o apucă pe strada, simțindu-se răcorit și înviorat.

Sgomotul pașilor săi pe stradă, provocă ocupațiunile zilei; căci satul dormea încă greu. Turla bisericii părea foarte aeriană în lumina soarelui; puținele păseri, care se învârtiau în jurul ei, părea a pluti într'o atmosferă mai curată ca de obicei; și doctorul, plimbându-se prin umbra transparentă, își simțea plămâni umflându-se și se declara foarte mulțumit de dimineața asta.

La intrarea hanului lui Tentaillon, zări un chip mic și întunecat, stând pe oiștea unei căruțe, într'o atitudine meditativă, și numai decât recunoscuse pe Jean Marie.

„Aha!“ zise el, oprindu-se dinaintea lui vesel, cu mâna sprijinită de genunchiu. „Va să zică ne sculăm de dimineață, nu e așa? mi se pare că avem toate viciile unui filozof.“

Băiatul sări în sus și îl salută grav.

„Și cum e bolnavul nostru?“ întrebă Desprez. Tăcea că bolnavul îi era tot una.

„Și de ce te scoli de dimineață“, continuă el.

Jean Marie, după o lungă tăcere, mărturisi că abia știa de ce.

„Abia știi?“ repetă Desprez. „Cu greu știm ori ce lucru, băiete, până încercăm să învâțăm. Întrebă-ți conștiința. Aide, urmează-mă în această cercetare. Ți place?“

„Da,“ zise băiatul încet; „da, îmi place.“

„Și de ce ți place?“ continuă doctorul. (urmăm acum metoda socratică.) De ce ți place?“

„Indiferent,“ răspuse Jean Marie; „n'am nimic de făcut; simt apoi ca și cum aș fi bun.“

Doctorul se așeză pe oiște de partea cealaltă. Incepu să simță interes la convorbire, căci băiatul se gândea mult înainte de a vorbi și se silea să răspundă adevărat. „Parcă ți-ar plăcea să fii bun,“ zise doctorul. „Acum mă simt foarte încurcat, căci, mi se pare, ai spus că erai un hoț și amândotă sunt incompatibile.“

„Este urât să furi?“ întrebă Jean Marie.

„Asta este opinia generală, băiete“, răspuse doctorul.

„Nu, dar înțeleg pe când furam,“ răspuse copilul. „Pentru că nu aveam să aleg. Cred că,

desigur, e drept să ai pâine; ar trebui să fie drept să ai pâine, e așa de naturală nevoia ei. Și mă băteau cu cruzime când mă înforțeam cu mâinile goale,“ adăogă el. „Știm ce e drept și nedrept; căci mai înainte mă educase un preot, care fusese foarte bun cu mine.“ (La cuvântul „preot“, doctorul făcu o strâmbătură grozavă) „Dar mi se părea că, când n'ai ce mânca și ești bătut, se schimbă chestia. Cred că n'ași fi furat prăjituri; dar ori-cine ar fi furat pâine.“

„Așa cred și eu,“ zise doctorul zimbând batjocoritor, „rugai pe Dumnezeu să te ierte și-ți explicai cazul afacerii față de el.“

„Dece Domnule?“ întrebă Jean Marie. „Nu văd.“

„Preotul D-tale ar fi văzut, totuși „răspunse doctorul.“

„Ar fi văzut? răspuse copilul, turburat prima dată. „Ar fi trebuit să gândească că Dumnezeu știa.“

„Ei? mormăi doctorul.“

„Ar fi trebuit să gândească că Dumnezeu m'ar fi înțeles răspunse celălalt. „D-ta nu înțelegi, văd; dar atunci D-zeu m'a făcut să gândească așa, nu e așa?“

„Băiețele, băiețele,“ zise doctorul Desprez, îți spusei adinioarea că ai viciile filozofiei; dacă nu-ți plac virtuțile, cu trebuie să plec. Eu sunt un cercetător al legilor binecuvântate ale sănătății, un observator al naturii simple și temperate în mersul ei comun; și nu pot să-mi păstrez liniștea în prezența unui monstru. Înțelegi?“

„Nu domnule,“ zise băiatul.

„Am să-ți esplic ideea mea,“ răspuse doctorul. „Privește la cer — deasupra turlei, unde e așa de luminat, și apoi sus și mai sus, întorcându-ți capul, până deasupra domului, unde tocmai e așa albastru ca la amiază. Nu e o culoare frumoasă? Nu place inimii? L'am văzut în toată viața noastră, până când s'a lărgit în gândurile noastre familiare.“

Acum, „schimbând tonul,“ inchipueți că cerul ista să devie de o culoare vie ca chilmarul, ca culoarea deseșișă a cărbunilor,

și înroșindu-se către mijloc — nu spui că ar fi mai puțin frumos; dar ți-ar plăcea așa?”

„Cred că nu, răspuse Jean Marie.

„Nici eu te-aș plăcea,” răspuse doctorul, aspru.

„Urâsc pe toată lumea stranie și d-ta ești cel mai curios băiețel în toată lumea.”

Jean Marie părea că judecă pentru o clipă, apoi își ridică din nou capul și privi la doctor cu un aer de întrebare candidă. „Dar nu ești și d-ta un domn foarte curios?” întrebă el.

Doctorul își asvârli bastonul, să rezezi la băiat, îl strânse la piept și-l sărută pe amândoi obraji. De minune, de minune! strigă. „Ce dimineată, ce oră pentru un teoretician al regulei de 22! nu, continuă el privind cerul, „nu știam că există astfel de băeți; nu știam că se nasc așa fel; mă îndoiam de rasa mea: și acum! Intocmai, „adăugă ridicându-și bastonul, „intocmai ca o întâlnire de dragoste. Mi-am rupt bastonul favorit în acel moment de entusiasm. Insulta, totuși, nu e gravă. „Prinse pe băiat privind la el cu o mirare, o încercătură și alarmă evidentă. „Ei! zise el, „de ce te uiți așa la mine? Aoleo, cred că băiatul mă disprețuiește. Mă disprețuiești băiete?”

„O, nu,” răspuse Jean Marie, cu seriozitate; „numai nu înțeleg.”

„Trebuie să mă ierți. Domnule,” răspuse doctorul, cu gravitate; „sunt încă atât de tânăr. O, Doamne” adăogă el către sine însuși. Apoi își reluă locul și observă băiatul cu un surâs sardonice. „Mi-a stricat liniștea dimineații,” gândi el. „Am să fiu nervos toată ziua și am să am friguri când oiu mistui. Să mă reculeg.” Și așa își alunga preocupățiunile printr'o sfortare de voință pe care o practicasese de mult timp, și-și lăsă sufletul să pornească iar în contemplarea dimineții.

Inspira aerul, gustându-l, ca un cunoscător critic vinurile, și-și prelungea respirația cu un gust igienic. Număra petele mici de nour de pe cer. Urmărea mișcările păsărilor în jurul turlei bisericeii — lăsându-se să alunice, contrabalansându-se, sau dându-se peste cap,

bătând vântul cu aripele. Și în felul acesta își recăpăta liniștea sufletească și fizică, conștient de membrele sale, de vederea ochilor săi, conștient că aerul avea un gust răcoros, ca un fruct, când ajungea în gâttelejul lui; în sfârșit, cu totul distrat, începu să cânte.

Doctorul nu știa de cât o arie — „Malbionck pleacă la războiu; chiar cu acesta avea mai multe grade de politețe; și acordurile sale muzicale erau rezervate pentru momentele când era singur și peste măsură de fericit.

Fu rechemat pe pământ brusc prin expresia de durere de pe fața băiatului. „Ce gândești despre cântecul meu?” întrebă oprimându-se la mijlocul unei note; apoi, după ce așteptă câțva și nu primi răspuns, „Ce gândești de cântecul meu?” repetă imperios.

„Nu-mi place.” muamură Jean Marie.

„Ia auzi D-ta!” strigă doctorul. „Poate că tu însu-ți cânti?”

„Cânt mai bine decât atâta.” răspuse băiatul.

Doctorul căscă mirat câțva ochii la el. Era sigur că e supărat și roșia prin urmare pentru el, ceea ce-l supără și mai rău.

„Dacă te poți adresa așa stăpânului tău!” zise el în sfârșit, ridicând din umeri și mișcând brațele.

„Nu vorbesc cu el de loc,” răspuse băiatul, „Nu-mi place.”

„Atunci eu îți plac? întrebă doctorul Desprez, cu o veselie neobișnuită.

„Nu știu,” răspuse Jean Marie.

Doctorul se sculă. „Să-ți zic bună ziua,” zise el. „Te prețuiesc prea mult. Poate ai sânge în vine, poate nectar divin, sau poate că nu circulă de cât aerul respirabil; de un singur lucru însă, sunt sigur, fără îndoială: — că nu ești ființă omenească. Nu, băiete” — amenințându-l cu bastonul — „nu ești o ființă omenească. Inseamnă, inseamnă în minte-ți — „Nu sunt o ființă omenească — N'am pretenție să fiu o ființă omenească — sunt o enigmă, un vis, un inger, o iluzie — ori-ceți place, dar nu o ființă omenească.”

Și așa, primește umila mea salutare, și rămâi cu bine!”

Și cu aceste vorbe, doctorul o luă de-a lungul străzii, oare cum emoționat, iar băiatul rămase acolo, unde-l lăsă, fără nici o idee, fără nici un gând.

(Va urma)

ALBERT DAU.

CANTEC

Dănsa merse la pădure,
Chipurile după mure,
Dânsul merse după... fragi—
Vorba vine—buzе dragi!
Hai la mure și la fragi!

Se 'ntălniră,

Iși zămbiră,

Dragostea ș-o povestiră
Si 'mpreună — apoi porniră
In adâncul de pădure...

Hai la fragi și hai la mure,

Dulce'i murmurul de fagi

Când culegi pe buze dragi,

Buzе moi și roșii, fragi,

Dulce'i murmurul de fagi...

Hai la mure și la fragi!

Dulce'i liniștea 'n pădure,

Când ascuns in umbre sure,

Pe ochi negrii culegi mure,

Dulce 'i liniștea 'n pădure...

Hai la fragi și hai la mure,

II

Peste-un an, in primă-vară.

Ei se întălniră iară

In adâncul de pădure.

El venise după fragi,

Căci i-eran așa de dragi,

Ea venise după... mure,

Hai la fragi și hai la mure,

Se 'ntălniră,

Iși zămbiră,

De trecut cu drag vorbiră

Si 'mpreună — apoi porniră

Afundându-se 'n pădure...

Hai la fragi și hai la mure.

Si mergând incet alături

In umbrar tăcut de fagi,

Ea îi spuse că, copilul,
Are buze roșii: fragi,
Hai la mure și la fragi,
Si ochi blânzi și negrii: mure,
Cum culese ea 'n pădure,
Az un an, in umbre sure...
Hai la fragi și hai la mure,

F. David-Bacău

DESPRE MOARTE
(CUGETARI)

Moartea nu este nimic alt ce-va, de cât o depărtare, dar așa de nemăsurată în cât ființele cele mai scumpe nouă se afundă în acest infinit, perzând puțin câte puțin tăria lor, dispar ca să ne apară mai în urmă ca niște forme vagi.

(Enrik Sinkievicz)

Moartea: două silabe de groază pentru toți; a muri e ușor, a trăi este însă greu — moartea pune capăt la toate: glorie, averi, măreție, sunt un nimic inaintea ei, ea e suverana suveranilor.

(Gustave Flaubert)

Moartea este un abiz așa de infricoșător că gândindu-ne o clipă că într-o zi vom scorbora toți în acest infinit, fie ce dată când vedem că ni se răpește una din ființele scumpe, simțim avisul morții rânjind, zicându-ne par-că: inaintea mea nu se poate păzi nimeni, nu vă întreb de voiți să mergeți sau nu, *trebuie să mergeți, nu admit amânări.*

(Emile Zola)

Din lupta între dragoste și moarte, cine triumfă? E adevărat că amorul triumfă, dar nu salvează de cât speța. Inșă ce mângăiere pentru mine văzând perpetuându-se speța când eu însăși rămân condamnat inevitabil la neant.

(Theodor Ribot)

Moartea se aseamănă cu o carte în care ultima filă o părăsim cu părere de reu însă trebuie să o finim.

(Alphonse Baudet)

Nu-mi pare rău că o să mor, însă anii vieții nu se numără după numărul lor ci după cum ai știut să profiți de ei.

(*Canecularul de for Bismark*)

Moartea e îngrozitoare numai când seceră tinerii — bătrânul știe că trebuie să moară de aceea dorește mai mult să trăiască.

(*Dr. Brouardel*)

M. A. RENERT

Pe Români îi vom urmări cu pușcalul și cu baioneta dacă nu vor renunța la naționalism.

(ZIMUL GRECESC DIN 6 AUGUST)

În munții Pindului cu vulturi,
În munții plini de turme mari
Sună astăzi toată zarea,
Și de arme și de cânt
Căci se bat acolo bravii
Pentru limbă și pământ;
Ei se bat cu arma 'n mână
Ca străbunii legendari
De-acea sună întreaga zare,
Toată zarea de stejari.

..

Cine sunt eroii care
Ridicat-au steagul sfânt
Ca să apere moșia,
Strămoșescu-ne pământ?
Cine sunt și cum îi cheamă?...
Sunt doi pui de lei din Pind:
Caloeru, Tegu-lane
Ce în luptă se aprind;
Doi crai, păuni de codri,
Doi bărbați frumoși voinici, —
Oh, luptați mereu nainte,
Oh, luptați iubiți amici.

..

Caloeru, Tegu-lane!...
Îi cunosc de mult pe ei,
Le cunosc **bravura** toată
Ăstor tineri, mândri smei!
Unul este din Avela:

Coloeru cel vestit,
Cela-l'alt din Perivole
Mihaiu bravul poreclit;
Amândoi-s eroi de munte,
Amândoi **Români voinici**...
Cântă-i, muza mea divină,
Să-i cântăm pe — acești amici!

..

Caloeru, Tegu-lane!...
Vă salut amicii mei,
Am avut credință în mine
Că Românii s'pui de smei!
Din Germania brumoasă
Primiți, voi al meu salut —
Ah, virtutea strămoșească
Să vă fie al vostru scut;
De-ți cădea în lupta sfântă,
Nu vă pară reu de fel —
Să trăească — a voastră spadă —
Spada voastră de oțel!
De-ți cădea veni-vor alții
S'o ridice sus, mai sus
Ca să știe lumea toată
Dela răsărit la — apus...
Sus dar inimile voastre,
Sus stindardul românesc
Căci pământu — acela este
Pământ sfânt și strămoșesc;
Au căzut eroi acolo
Și virgine au căzut
Ca să apere eroic
Tot ce-avem și am avut.
Codrii-s plini de oase albe,
Oase sunt, românești,
Vivat dară *Tegu-lane,*
Caloeru, să trăești!...

..

Tegu-lane, Caloeru!...
Îi cunoașteți, voi **Români**?...
Cine vrea ca să-i cunoască
Să ia armele în mâni
Și alătura să lupte
Pentru — al patriei altar,
Cântă, muză adorată,
Varsă-ți **focul tău amar.**
A venit, în **fine,** ceasul,

Ceasul sfintei deșteptări
 Și-oi ajunge 'n Pindul clasic
 Chiar și de-aș trece mii de mări!...

Tegu-lane, Caloeru!...

De ce armele – au luat,
 Când Românii-s *popor nobil*,
Supus, pacinic, laudat
 Cum susțin toți imbecilii,
 Toți mișeii ipocriți!...
 Trădători de neam mai bine
 Fost ar fi să nu mai fiți!
 Da, e *pacinic* știu, Românul,
 Dar nu sclav abrutizat
 Și a trămbița sclăvia
 E mișelnic și-i păcat!
 De ce dar eroii noștri
 Steagul sfânt au ridicat?
 Oh, să apere moșia,
 Neamul nostru adorat!
 Căci, vedeți, în Pindul clasic
 Cu păduri de verde – anin.
 Unde apa – i ca cristalat,
 Unde doinele suspin
 Au venit toți opincării
 De la *Trikis, Felcștin*,
 Să ne bage spanga 'n coaste,
 Să ne dea amar venin,
 Ca pe Crist să ne supue
 La un martirajiu amar,
 Să-și mărească a lor *patridă*,
 Să-și lărgească al lor hotar.

Mirmidoni și Tersifi

Epigoni cei mișei
 Vor să lupte cu Românii –
 Cu Românii, pui de smei!
 Și retorica funestă
 Vr'unui *Clon* demagog
 Vrea poporul dela – Atena
 Să ne pue petagog
 Să ne 'nvețe ce-î *patrida*,
 Că Românul nu-i Român,
 O mișei de la *Acropol*,
 Dară noi nu vrem stăpân!

Prin pumnal și baionetă
 Descendenții lui *Tesit*

Plănuesc ca să reducă
 Neamul nostru mult iubit?
 Prin pumnal și baionetă?...
 O ce plan mășav, barbar!...
 O, dar vor plăti-o grecii
 Inzecit și mai amar...
 Pentru unul vrem o sută,
 Las să moară și de-ai noștri
 Numai lașii cred, se tem
 Să nu moară... Noi primim
 Să luptăm și pe astă cale,
 Dar va fi, o furi, atuncea,
 Sânge, lacrimi, multă jale!

Caloeru, Tegu-lane!

O eroi, dar v'am uitat,
 Muza mea îi caprițioasă
 Și de voi s'a depărtat.
 Voi sunteți eroii care
 Luat'ați armele în mâni
 Ca să apărați mândria
 Și onoarea de Români.
 Vor fi lași ceia care
 N'ar veni sub steagul sfânt;
 Iar de veți muri în luptă
 Veți avea de – argint mormânt
 Și copii o să cânte
 Ale voastre fapte mari
 Ce-ar fi parcă epopea
 Unor timpuri legendare,
 Căci fecioarele de astăzi
 Povesti-vor, suspinând,
 Cum ați ridicat drapelul
 Pentru patrie luptând
 Ura! Ura dar! nainte!
 N'aveți teamă, o eroi!
 Căci poporul și toți sfinți,
 Cristos însuși e cu voi!...

NUSI TULLIU

PREA MULT

O idee nouă, pornită dintr'un simțimând de demnitate națională ocupă aproape toate capetele aceluia care sunt chemați a alcătui așa zisul organ administrativ al acestei țări. Ideia unei expoziții naționale generale în România unde să se expună privirii celor curioși și doritori a ști, progresul ce noi cei de la gurile Dunării am realizat în curs de 40 ani de când mai mult sau mai puțin am devenit stăpâni pe voința și putința noastră. Mărețată ideie, frumos exemplu pentru posteritate; însă eu aș fi de părere că la o atare Expoziție unde este vorba de a vedea progresul realizat de o țară, cine-va să poată fi în măsură a cunoaște și răul și binele și numai, atunci când părțile cele bune vor covârși pe cele rele într'o direcțiune oare-care atunci să zicem: *a! iată aici am progresat!* Lucrul însă nu se petrece chiar așa, căci dupe câte am putut constata din relațiunile ce acei sus puși, cer de la inferiori lor, aceluia care sunt numiți *talpa țării* li se dă puțină atențiune. Nimeni nu se interesează de progresul, ce-l-a realizat țărănul român, în toată goliciunea lui. E drept că i s'au dat legi în toate direcțiunile, care să'i garanteze drepturile și datoriile lui începând-o cu *constituția* și terminând-o cu *legea tocmelilor agricole* ca cele mai interesante pentru el; însă aceste legi nu tot așa cum sunt editate sunt și interpretate. De ce? Fiind-că atunci când un partid dorește a spori numărul legilor dintr'o țară cu *una*, caută să se ferească de tot aceia ce ar putea îndreptăți pe partidul în opoziție a-l da în târg și la moară. Când este vorba de executare însă să schimbă chestiunea, căci legea este făcută de noii și o aplică ai noștri puțin ne pasă; iar bietul țărăn casca gură după dreptate ca prigorile după picăturile de ploae și rabdă așteptând rotațiunea guvernelor; dar unul vine, altul se duce și ce nădejdi dă

unul cel-l'alt le ia și țărănul moare asfixiat de nedreptate.

De ne vom raporta la *legea tocmelilor agricole*, ce vom vedea și ce vom auzi, doamne păzește! De ne vom raporta la *legea de procedură civilă* ne vom spăimânta de modul cum și când își află dreptate țărănul român. De ne vom raporta la *legea electorală* făcută, refăcută și para refăcută în o mie și una de chipuri, tot cine are cuțitul și pâinea în mână mănâncă de se satură. De vom privi la *legea învățământului*, înaintea țărănului s'a pus cele mai mari piedici; căci de unde până alaltăeri îi erau și lui deschise ușa la ori-ce școală din țară, azi abia îi-au mai rămas acelea care fac din copii țărănului nostru niște lipitori pentru familie: niște trântori am putea zice mai bine, și niște cerșetori pentru stat. Au mai rămas Școlile Normale și două Seminarii ca unele care nu-i mai pretind taxe de înscriere. Modul cum sunt organizate și acestea îl putem ușor vedea din aceia ca anual dau afară un contingent enorm de cerșetori zilnic văzuți pe la ușile Ministerului și ale Sf. Episcopii. Din tot ce țărănul român a avut mai scump în trecut ca: limba, portul și credința, azi abia au mai rămas niște umbre așa că, de ar invia unul care a murit acum două-zeci de ani, te-ar lua de ochii, dacă ai avea îndrăzneală să susții că cei de azi mai sunt descendenți de ai lui Traian și Decebal. Acesta-i progres, când ne trebuie legi pentru a se mai respecta Duminica și sărbătorile. Aceasta-i civilizație când trebuie să ne măie din napoi la biserică întocmai ca pe vite în staul? Aceasta-i treabă când ne trebuie presiune pentru a ne mai menține portul și limba strămoșască? Civilizați mai suntem noi când întoarcem spatele tocmai aceluia instituțiunii care ne-au salvat ca prin minune demnitatea și existența națională? Civilizați mai suntem noi când ne mângâm ca câini unii pe alți, când cei mari și puternici nesocotesc și răpesc bunul și

dreptul celui slab? Nu poate fi vorba de progres atunci când din multele și frumoasele temple dumnezeiești ce se înaltau falnic atât pe întinsul câmpiilor ca și pe creștetile munților zilnic ridicând rugăciuni către cel a tot puternic, ca să ne păzească de ciumă, de foamete, de cutremur, de navalirea altor neamuri asupra noastră și de cearta și războiul cel dintre noi, azi abia avem niște ruine în care și-au găsit locuința liliecii și bufnițele și în care răsună îngrozitor glasul cobitor al cucuvelelor.

Ce progres am realizat noi dacă clasa muncitoare este chinuită și maltratată de arendași greci și proprietari în cel mai înspăimântător chip? Ne gândim a expune la expoziție produsele moșiilor statului ale Principelui Știrbei, Cantacuzino, Ghica, Sturza etc. etc., dar nu ne îndeamnă D-zeu să expunem vre-o câte-va tipuri de acelea care și-au vărsat sângele pe câmpul de războiu, pentru apărarea pământului care azi refuză a-i da o bucată de pâine; iar primarii, percepatori și picheri îi iau și oul de sub găină. Pe aceștia să-i vadă M. S. Regele și aceștia să-i spue progresul ce-l-a realizat țara în decursul celor 40 ani trecuți. Ne putem mândri ca progres dacă e vorba numai și numai cu distrugerea tuturor islazurilor de pășunat, cu îngreunarea ne mai pomenită a învoelilor agricole, cu fel și fel de invențiuni și legi în favorul celor mari și în paguba celor mici, cu legi fel de fel și toate la fel, cu ordine de a nu se mai permite introducerea muncitorilor streini în țară ca și gardieni câmpeni streini. Cine le respectă însă? tot țaranul. Și cine le calcă? tot arendașul și proprietarul, adevărat tot aceia pe care bietul țaran îi trimite în Cameră și Senat, locul de obârșie al tuturor legilor.

Legea electorală dă drept și Preoților și Învățătorilor a fi aleși reprezentanți ai națiunii în corpurile leguitoare. Avem vre-unul? dacă nu mă înșel îmi pare că am văzut unul în Cameră îmbrăcat țărănește

nu știu însă de va fi dintre aceștia. Și aceasta nu doar din cauză că, nu s'ar putea găsi capacități, ci numai din cauză că favoriții celor puternici cu două trei luni înainte de alegeri iau cu sine câte un cătaluși de prin sate și colindă de colo, colod solicitând votul tuturor și în schimb promițând *marea cu searcă*, după cum îmi amintesc un caz când un candidat la deputație spunea locuitorilor din comuna mea, că de îl vor alege pe dânsul, va stărui să li se mai ușureze învoelile agricole, birurile; să li se dea pământ. Va face tot posibilul ca absolvenții școlilor Normale, și Seminarilor — bine înțeles acei care fac parte din județul lor să-și ocupe cât mai îndată și mai bine posturile pentru care s'au pregătit, va face în fine să plouă mană și pâine cerească peste județul lor. Va face zic și eu *nimic*, căci nimic alt n'a făcut de cât diurna a încasat și ceafa și-a îngroșat.

Acesta-i tot progresul în adveărutul înțeles al cuvântului pe care l-a realizat țara noastră în decurs de 40 ani trecuți. Să ne falim dar că am progresat, — regresat — *prea mult*??

MARIN COVEIANU. - Coveiu Doljiu.

MĂINE

*Florile de primăvară
Sunt în agonie,
Dar la anul ele iară
Măndre or să vie.*

*Florile iubirei mele
Mor înfiorate,
Dar veni-vor iarăși ele
Vii și parfumate.*

Iulian Siniol

DIN LUMEA BĂZMELOR

CARTEA, MĂGARUL ȘI CÂRJĂ

—POVESTE—

A fost odată un om sărac și a avut o spuză de copii—toți mărunței, ca bobu de mei. Așa el ce să facă că nu erea nici unul de slujbă. S'a gândit tot-felul: cum să-și câștige hrana lui ș-a lor.

Intr-o zi s'a-dus la țigani ș-a făcut o săcure mare și a plecat unde va găsi pe Dumnezeu și pe Sfântul Petre să-i omoare că de ce i-a dat copii toți mărunței ca bobu de mei. D-zeu s'a prefăcut într'un uncheaș bătrân și-l întreabă: unde se duce cu o săcure așa de mare? El le spuse istoria lui. Dumnezeu îi dete o carte și 'l mână acasă, dar îi zise „să nu zică până acasă: Carte, cârticieă, descue-te. El neputând ajunge acasă, înserează la o târlă de unguneni. Dă cartea ungunenilor și le zice și el ungunenilor să nu zică: carte, cârticieă, descue-te. Ciobani, nu ținură, peste noapte se seulară, se deteră mai deoparte și ziseră: Carte, cârticieă, descue-te.

Deodată cartea se descue și văzură într'ânsa o masă cu tot-felul de bucate.

Mâncară bine ciobanii. Când să scoală românu dimineața, cere cartea; dar ei îi dau un răvaș de drum. Când se duce bietul om acasă zice, și el cum l'nvățase bătrânul: Carte, cârticieă, descue-te. Ce să se descue ăl ravaș de drum.

Ia săcurea și pleacă iar după D-zeu și Sf. Petru. Iar îi iasă D-zeu și Sf. Petru înainte și-l întreabă că unde se duce? El zice: Unde voi găsi pe D-zeu și Sf. Petru să-i omor că mi a dat un ciur de copii toți mărunței ca bobu de mei. Atunci auzindu-l i a dat un măgar. Când oi ajunge cu el acasă să-i zici: „măgar fă bani.“ El ducân-

du-se pe drum a înserat iar la târlă aceea. A dat măgarul în primirea ciobanilor ca dimineața să il dea; dar să nu zică: măgar fă bani. Ciobanii se învățară de la carte. Peste noapte, se scoală, iau măgarul și îi zic: măgar fă bani. Măgarul începu a face bani. Dimineața când se sculă bietul om îi dau un alt măgar din ai lor. Când s'a dus omul acasă cu el zice: măgar fă bani. Ce să facă ăl măgar de oi bani! Să pusă de năcaz, să-l omoare să-i facă bani. Iar luă săcurea și plecă. Să întâlnească iar cu D-zeu și cu Sf. Petru și-i mai dau o cârjă dar, însă îi zic: să nu-i zici până acasă: cârjă, cârpește-mă. Așa el ajunsese iar la târlă aceea, dă cârja în primire la ciobani și le spune așa să nu zică: cârjă, cârpește-mă. Dar ciobanii credeau că o să capete ea de la carte și măgar.

Peste noapte se scoală iar și zic: cârjă, cârpește-mă. Se pune cârja cu bătăile și zicea: cârticiea și măgariu... mumă... Se puse cârja pe ciobani cu bătăile. După ce fură bătutu bine, deteră bietului om cârticiea și măgariu.

Ajungând omul acasă zice: Carte, cârticieă descue-te. Cartea se descue îndată și văzu o masă cu tot-felul de bucate. Omul chiamă toți copiii mărunței și șezură la masă și mâncară.

Lăutarii le cântau... Când zice la măgar: fă bani măgarul începu a face bani. Bietul om luă banii și cumpără haine și 'mbracă copilașii și când venea pe la el cineva—oameni râi, numai decât porâncea la cârjă și îi lua în batăi. Și așa trecu prin esle și vă spusei altă nu mai este.

(Auzit de la Ștefan Stan Badea, din Catanele Dolj.)

Șt. St. Tufescu

MINVANA

(poemă după Ossian)

Indurerată, cu părul despletit, se coboară, Minvana, din înălțimea stancei Morveu, către nemărginita întindere a mării.

Ea zarise pe tinerii războinici, întorcându-se din luptă, acoperiți de stralucitoarele lor arme.

„Unde ești Ryno? suspină ea cu o voce plîngătoare, unde ești tu iubitul sufletului meu?”

Tristele priviri și posomoritele fețe ale luptătorilor, îi spuneau că Ryno nu mai traeste, că umbra iubitului ei erou sburase în nemărginire, și parca auzia slaba-i voce murmurînd cu zefirii prin erburile înalte de pe coline.

„Să fi murit oare, fiul lui Fingal, în frumoasele văi din Vollin; brațul ucigător să fi fost așa de puternic și eu, vai! să rămîn de acuma singură și parasită!... O, vînturi, care îmi fluturați părul meu negru, nu voi mai amesteca, de-acum, mult timp suspinele mele, cu suflarea voastră.

„Vreau să dorm alături de scumpul meu Ryno, în același mormînt.

„Nu te voi mai vedea, scumpul sufletului meu, venind de la vîntoarea, cu farmecul dulce al tinereții și frumuseții tale; Pe eroul din alte vremuri, îl înconjura umbra nopței și tăcerea locuște cu Ryno, în recele-i mormînt...

„Unde-ți sint credinciosii tai tovarăși. Unde-ți este arcul tău, scutul tău nepatruns de săgeți? Ce-ai făcut cu pumnalul tău stralucitor ca focul cerului, cu lancea ta, peirea dușmanilor?...

„Vai! Iată îți zărese armele împrăștiate în corabie. Le vad muiate în singele tau, și nimeni nu s'a îndurat să le pue alături de tine, în groaznica ta locuință pusnică. O, scumpul meu Ryno!...

„De-acum, blînda voce a aurorei nu-ți va mai șopti: Deșteaptă-te, tînăr viteaz, căci vîntorii au sosit; Cerbii tremurau

pe malurile lacului singuratec de frica arcului tau!...

„Indepărtează-te, încîntătoare aurora, îndepărtează-te; Ryno doarme; el nu-ți mai aude vocea; Cerbii se odihnesc pe mormîntul lui!...”

„Moartea, te-a cuprins în brațele ei reci, iubitul meu; dar voi merge încet, fără zgomot, și mă voi strecura încetișor în patul în care tu te odihnești!...

„In tăcere, alături de scumpul ei Ryno, Minvana se va culca pentru vecinicie; tine-rele mele prietene mă vor căuta pretutîndeni, vor urmări cautînd urma pașilor mei... ”

„Și eu nu voi mai auzi cîntecele voastre, scumpele mele prietene? Să nu plîngeți cînd vă veți mai aduce aminte de mine, căci mă duc să mă odihnesc pentru vecinicie, în culcușul morților, alături de frumosul meu vîntor!...

DIM. C. ZAVALIDE

RAMAS BUN

à Thilde

*Partea aceasta e a vieții dureroasă
Ca în lume spîinii, fin de trandafiri
Și ce-a văsat iubirea cea frumoasă
Dărâma clipa unei crude despărțiri
În ochii tăi mi se aratase mie
Icoana unui traiu așa de duos,
Rămăi, rămăi cu bine că n'a fost scris să fie
Rămăi, rămăi cu bine, că prea era frumos.*

*Vaslas, lovit de a vieții vijelie
Furtuni pe valuri, câte am suferit
Și când credeam să scap de a lor urgie
Pe tine în calea mea te-am întâlnit.
Iubirea ta era liman să 'mi fie
Viața și-aș fi jertfit, în schimb voios
Rămăi, rămăi cu bine, că n'a fost scris să fie
Rămăi, rămăi cu bine, că prea era frumos.*

*Pe cer, alevgă nourii gonîți de furtună
Și ploaia picură încet pe câmpii,
Când te despărți ce vreme ar fi mai bună?
Fără ea în juru-mi, toate par pustii,
Dar ori-ce mi-ar aduce soarta mie
Iubirei mele fi voi credincios
O! rămăi, rămăi cu bine că n'a fost scris să fie
Rămăi cu bine, că prea era frumos*

M. A. RENNERT

Vânătoare de lei

(SONET)

Călări pe cai sălbatici, se duc în goană mare
Toți vânători celebrii de lei și jaguari,
Sunt pregătiți de luptă teribilii barbari,
La sunetul trompetei, cu cetele de feare.

Din tufăriș de cedrii un leopard apare
În calea lor. atuncea din goană stau pe loc:
Setoși de biruință i mistue un foc
Și-un glonț, spre feară 'n tufă, țintește fie care.

În urmă însă vine un leu măreț și grav.
Și coama scuturându-și într'înșii se repede;
Un zeu al rasei sale răsbunător l'ai crede...

Sfășie 'n bucățele din ei pe cel mai brav;
Dar omul ca și feară în luptă se avântă
Și moartea hotărâtă pe nimeni nu 'nspăimântă

PETRU VULCAN

MANASSE¹⁾

(STUDIU LITERAR)

De o bucată de vreme nu se discută alt
ce-va în ziarele și revistele noastre de seamă,
de cât despre succesul piesei „Manasse“
care a avut onoarea să se joace de 27 ori
pe scena „Teatrului Național“ din București.

E unicul caz când o piesă românească
s-a jucat de atâtea ori, căci publicul în
general se duce la trupele străine, în spe-
cial cele franceze unde stelele de mână
treia și a patra din teatrul „Odéon“ sau

¹⁾ Subiectul acestei piese fiind cunoscut tuturor
o resumăm în câteva vorbe. *Lelia Căhănovici* fiica
lui Nuhăm Căhănovici și deci nepoata lui Manasse,
iubește un român, pe Mateiu Frunză ce vine în casa
lor introdus fiind de sora sa Natalia Frunză, o amicică
de a Leliei. Părinții o silesc să se mărite, în contra
voinței ei cu Dl. Em. Horn dar, în ziua Căsătoriei ea
fuge la Frunză.

Manasse află de această, caută să înduplece prin
rugămintele pe Lelia, prin bani pe Mateiu, dar nu
reușește. Atâtea emoțiuni, îl doboară. Manasse moare.

„Sarah Bernhardt“ vin în această țară sal-
batică, cum zic ei „ce pays sauvage de
Valachie“ încasând mii de franci așa în
cât mulți s'au mirat cum de a putut a-
ceastă piesă să atragă un public atât
de numeros că veniturile Teatrului din
„Manasse“ s'au urcat la rotunda sumă
de 45.000 lei.

Autorul piesei, Dl. *Ronneti Roman*, nu-i
un neconoscător în literatura noastră; cam
pe la 1880 a publicat o frumoasă poemă
„Radu“ care are marele merit că n'a fost
supusă influenței „Eminescu“ și asupra
căreia unul din bărbații noștri politici Dl.
P. Carp a făcut o elogioasă dare de seamă
în revista „Convorbiri Literare“. La- 1899
a dat la lumina un fragment din poema
„Ivan“ și în 1900 piesa „Manasse“ ce a
fost primită foarte bine de critici¹⁾, ea a
fost jucată de diferite trupe în provincie,
până ce „Teatrul Național“ convins de
valoarea ei însemnată a primit-o, în reper-
toriul său. Fără îndoială că „Manasse“ a
făcut sgomot, a făcut sgomot prin arză-
toarea problemă ce voește să o resolve, a
făcut sgomot prin subiectul atât de mult
la ordinea zilei. Piesa place publicului fi-
ind că e interesantă — ca și un roman care
ne place când îl deschidem la mijloc sau
la sfârșit, recitindu-l din nou fără să ne
saturăm, tot ast-fel lumea vine la actul
II și la al IV, și urmărește cu lăcomie
acțiunea, și vine a doua și a treia oară,
căci piesa atrage.

În privința aceasta avem două exemple
din literaturile dramatice străine „*La dame
aux Camélias*“ de Al Dumas — fiul și *Alt-
Heidelberg*, piesă din viața studenților ger-
mani, ambele piese atrag, ori de câte ori
se prezintă, un public numeros. Și e de
observat că „*La dame aux camélias*“ care
s'a jucat și la noi în rolul Margarethă fiind
talentata artista Aristița Romanescu, e deja
de vre-o 15 ani în repertoriul teatral francez

¹⁾ Vezi lucrările Domnilor G. Panu, H. Sanielevici,
E. D. Fagure, etc.

și totuși lumea vine, căci pe o Margaretha și pe un Armand, îi văd defilând de zeci de ani înaintea lor, autorul a știut să compue așa de bine piesa, în cât publicul e nerăbdător să cunoască sfârșitul ce e atât de tragic; piesa e aleasă din viața reală, din viața noastră zilnică, e o piesă care ne mișcă. „*Alt-Heidelberg*“ ne arată viața sgomotoasă, veselă a studentului german, care nu voește să știe de ziua de mâine, zicând ca duiosul Enrik Heine:

„Astăzi trăese și chefulness
Măine ce o fi
Dumnezeu s'ar îngrijii.“

Autorul a descris așa de bine viața acestor tineri, în cât numai pentru întâia oară, când s'a reprezentat, sala a fost prea mică, pentru cele 6000 de persoane aflate;—de atunci s'a jucat în Germania și în Austro-Ungaria de peste 1500 de ori.

Revenind la „*Manasse*“ observăm că eroii, sunt tipuri din viața noastră zilnică. Un „*Manasse*“ deși tinde să dispară, totuși mai există, îl întâlnim prin orașele Moldovei; un Cahanovici e un tip comun ce în fie-care zi venim cu el în contact, iar ua Matei Frunză și o Lelia sunt pururea înaintea ochilor noștri. În tot-dea-una publicul e pasionat de chestiunile mai mari, cele mici îl fac nepăsător, de o dramă mare în familie ca de fuga Leliei cu Frunză, publicul vroeste să afle care a fost cauza, cine-s eroii? în fine vrea să știe de toate, așa că natural că o piesă care are un subiect de actualitate, „o chestiune importantă“ o să-l atragă.

În „*Manasse*“ acțiunea e minunat descrisă, de la actul I, din primele aparițiuni ale lui *Manasse* și a Leliei, suntem răpiți așteptând cu curiozitate, amestecată cu nerăbdare sfârșitul.

Ca o piesă să aibă succes, condiția „sine qua non“ cere ca să fie jucată de artiști buni. Marea tragediană franceză, Sarah

Bernhard spune în memoriile ei ²⁾ ca odată trebuia să joace „*Le Gendre de M. Poirier*“ de Emile Augier, ei bine, fiind bolnavă a rugat pe o amicică a ei de la teatrul „*Gymnase*“ să-i ție locul pe care trebuia să-l joace dânsa. Cu toate eforturile amiceei, ce de alt-fel juca bine, piesa a căzut. După câte-va zile reluându-se din nou piesa, în rolul titular cu Sarah Bernhard, piesa a avut succes—de atunci succesul i-a mers mereu crescând. Un „*Manasse*“ redat de Nottara, o Lelie de D-ra Voiculescu, un Șor de Liciu sau Toneanu, nu poate avea de cât o sală arhi plină, și chiar așa a și fost.

E atâta artă în rolul lui *Manasse*, atât de bine Nottara dă figura blândă, înțeleaptă a bătrânului în cât fără să vrei trebuie să-l aplauzi, dar un Zeilig Șor redat de comicul Toneanu? Dacă ne intristează, de multe ori *Manasse* prin vorbele lui adânci, apoi această intristare se șterge prin glumele și (năsbatiile) ce ies din gura lui Șor.

„*Manasse*“ este lupta între dragoste și religie, autorul ne redă trei tipuri, vedem reprezentând generația veche crescută în școli, învățând ziua și noaptea credințele strămoșești fiind respectate, și socotind ca o calcare a datoriei, și a conștiinței dacă ar face ce-va în contra religiei. Generația mai nouă reprezentată prin Di Nuhâm și Esthera Cahanovici și cea mai tânără prin Lazăr și Lelia, copii lor.

Pentru bătrân religia e totul, cei mai noi se mai țin de vechiile tradițiuni mai mult de hatărul bătrânului, iar Lazăr și Lelia adăpați la izvoarele, și cultura franceză capătă idei cu totul opuse, convingerei deosebite de cât ale lui *Manasse*.

Din lupta între știință și religie, cea din urmă a trebuit să se declare învinsă; știința surpând religia a otrăvit sufletele omenesci, luminosul paradis către soare, către care altă dată lumea nerăbdătoare privea cu ochi estatici, a devenit astăzi

²⁾ Vezi „*Mes memoires*“ publicate în revista „*Je Sais tout*“.

un basm și s'a mântuit cu el, cu ilusia soarelui fericirii viitoare, care să răsbune frigul și asprimea vieții pământești.

Știința a declarat că știe „până aici“, nu ne-a dat lucruri imaginare, ea nu a făgăduit alt-ce-va, de cât de a observa sincer toate fenomenele, determinând condițiunile în cari ele se produc. Ea înaintează cu pași repezi, eucerind zilnic noi descoperiri pe cari omenirea vecinică suferindă, le așteaptă în van de la religie. A! e ușor de născocit basme cu cari vrei să esplici toate, nu perzi nimic cu această, dar nici nu câștigi nimic. „Tu hipocritule pe care bisturiul chirurgului te-a scăpat de moarte, iar filtrul Chamberlain de febra tifoidă, care ai putut prin putera vaporilor să pareurgi în ore și zile locuri nepareurse înainte de luni și neparcurse ani, care apăsând un buton ți-ai umplut casa de lumina electrică, iar prin telefon ai putut vorbi cu ființele iubite de peste mări și țări, tu hipocritule mistic, te mai împotrivești încontra științei, când te folosești de bine-facerile ei“.

Religia?, nu veți mai găsi opera sublimă săvârșită în șase zile, de Dumnezeu, o nebulosă care se fixează, molecule în-gramadite unele lângă altele în timp de miriade de veacuri, iată umilul început al planetelor, o ușoară răsufflare a unor ființe fără nume ce mișunau într'o boltă de noroiu, iată începutul ei și omul aceasta minunată adunare de resorturi nu-i de cât o înlănțuire de celule, totul până la substanța cenușie, de unde în acest moment îmi storc ideile om astăzi, mâine fir de iarbă, sau inel de vierme⁴⁾.

Vederile lui Lazăr adăpate la ideile lui Hegel, Schopenhauer, Hartmann și Fichte, nu puteau de cât, corespunde cu aceste, natural că aceste vederi le împărtășeau amicul seu Frunză, iar Natalia și Lelia erau convinse la rândul lor și ele.

⁴⁾ E Melchior. Viconte de Vogue „Le roman ruse.“

Intre dragoste și religie, învinge dragostea. Balzac adâncul romanier francez, a zis încă în urmă cu 40 ani „amorul nu are patrie, vârstă și religie“.

Manasse e convins că omul trebuie să-și jertfească pe zi o oră, ca să se roage creatorului; pentru dânsul un prietin valorează mai mult ca o avere, averea o pierzi, o poți câștiga în urmă din nou prin muncă, dar un amic o tovarășă ca Sara, de o perzi, e perdută pentru tot-deauna.

Manasse ne apare ca un om blând, care aduce pacea și dragostea în casa fiului seu—casă mereu tulburată de concertele simfonice ce nu se mai mântue și de croitoresele Doamnei Esthera. Vorba lui e ascultată, opinia lui e pusă, mai presus de cât ale altora, iar cea ce face e bine făcut.

Fie-care om să-și aibă religia lui, nu-l importă de ce nație e X sau Y căci spune: „Creștinul să fie creștin, e mai bine așa, ca boerii cei vechi cari se duceau la biserică și aveau în iatac o icoană la care se rugau, și dacă întâlneau pe popă, îi sărutau mâna în mijlocul drumului, și nu le era rușine; cu boerii cei vechi, te mai puteai înțelege câte o dată, un cuvânt.“

Dar azi? bătrânul se uită cu jînd la nepotul seu Lazăr cu teoriile lui socialiste, care nu se roagă cu anii, la tinerii pomadați, îmbrăcați după ultimul jurnal de modă.

Evlavia bătrânului e aplicabilă; trăit într'un mediu religios, în timpurile lui, nu se auzea de doctori în filosofie, nu se pomenea de fuga fetei lui Calman, oamenii erau săraci dar curați, morala și religia erau puse în rangul întâi.

* * *

În orașul lui Falticeni viața e mai mică, nu-i așa sgomotoasă ca în capitală, aici prea e bataie de joc de morală și cele sfinte, ceea ce pe bătrân îl doare, de aceea preferă orașul unde a văzut întâia oară lumina zilei, orașul unde a trăit cu Sara patru zeci de ani.

Chiar când dojenește pe Șor, vorbele lui sunt blânde și bune—din firea lui, e așa în cât nu-i es din gură vorbe rele. Chiar când constată de multe ori, ca fiul seu dojenește prea aspru pe Lazăr, el îi ia apărarea, convins că baiatul o să se îndrepte.

Mintea lui visa un alt ginere, nu pe D-nul Emil Horn antreprenor de lucrări publice, însă dacă soarta a fost așa, bătrânul se apleacă.

El visa un băeat cu dragostea de carte, de părinți, cum se cade versat în ale religiei, căci de avere nu-i păsa, o dădea el dar fiul voia să aibă un ginere însemnat, să aibă afaceri cu „ministerul lucrărilor publice”, cum el are cu cel al „justiției” și i-a făcut pe plac.

În actul al III-lea, când Șor, care își ia inima în dinți, îi anunță cele întâmplare, Manasse crede că își bate joc de el, însă de un om ca Manasse, Zeilig Șor are respect. Și ast-fel când noi credem, că un om ca dânsul crescut în spiritul religiunii, nu va putea suporta lovitura primită, totuși el o primește, resistând, singur se întreabă — Mă miră, cum de n'a inebunit Calman.

Trăește ca să vadă ceea ce ochilor lui, nui-a fost dat să vază, că lui omului cu firea în D-zeu, o să i se întâmple aceea ce i s'a întâmplat lui Calman. Zidurile din Ierihou au fost mai tari și dacă li s'au cântat tot au căzut.

Și apare mândru ca în primele acte, aceeași seninătate în ochi, aceeași privire fixă, aceeași nobleță e întipărită pe chipul seu, înaintea cu pași măsurati, către Matei Frunză. Zeilig Șor care a fost intermediarul o șterge, îi e teamă să nu vadă pe bătrânul măniat.

„Manasse” scoate portofelul, dar se înșală. Frunză nu iubește pentru bani, el iubește pe Lelia ca faptură, nu pe Lelia fiica bancherului Cahănovici. Atunci „Manasse” îl convinge, îi arată ca nici o dată Lelia, acea Lelia pe care el a crescut-o și a iubit-o, n'o să poată fi a lui.

Câta plasticitate în esclămarile lui. „În ochii ei vei vedea în tot-de-auna privirile mele, în tot-de-auna Lelia va reflecta sângele și aspectul străbunilor”.

Dar întrevederea între Lelia și Manasse? câtă duioșie și am văzut chiar în actul acesta al IV, multe lacrimi în ochii spectatorilor, în adevăr te mișcă, te pierzi fără să vrei, uiți de toate necazurile zilei, contemplezi acești doi antipozi — unul caută s'o readucă la zeul ce stăpânește lumea Iehova—cela-lalt către zeul nu mai puțin puternic, zeul Amor”.

E o scenă atât de emoționantă în cât în sală se face o liniște adâncă, nici o șoaptă, doar respirația oamenilor se aude.

Bătrânul se vede învins, însă ultima speranță, e că ceea ce bunicul nu poate în contra voinței îndărătnice a tunei nepoate, părinții și legea, au tot dreptul să încerce.

În adevăr, D-l și D-na Cahănovici apar, Manasse le pune în vedere, că dânsii ca părinți au toată libertatea de a cere pe calea justiției, pe Lelia. Dar în fața Estherei, se vede acea burgese și mulțime, care atâta așteaptă momentul cel mai mic spre a-l mări ca să aibă de vorbit o lume.

Destul au suferit, dacă aprobă, o nouă rușine; rușinea lumii și riscă să o piarză, dacă nu aprobă, au pe Manasse ca neîmpăcat dușman.

...Și atunci cu ochiul ager ca un cărbune ce se stinge dar totuși pastrează flacăra, atunci răsună vocea lui caldă, vibratoare — Dar pe mine poți să mă omori: ? căci generația această, fiu, înțelegă bine, „alte timpuri, alte obiceiuri și îi răspunde”: ei tată pe vremea mătăle era alt-fel lumea, acuma s'a schimbat.

Durerea bătrânului a ajuns ultimul grad, nu se aștepta la loviturile copiilor săi, mai ales din partea fiului său, dobărât moare.

Tipul al doilea e Cahănovici, ea ce se falește cu banul lui, Esthera ar da de pomână 5 lei, de cât să-i coasă croitoreasa cu întârziere, mai bine le trimete la Viena. Soțul falinduse cu banii săi cari îi dau pu-

tința de a i se deschide toate cercurile înalte. Nu țin la religie și Esthera chiar spune lui Frunză „Iacă noi, dacă mai ținem e de hatărul bătrânului. Lazăr ultimul tip e și el ca toți cei din „generația nouă“ ciudat în opinie spune „Religiile sunt de o potrivă bune sau rele, nici una nui mai bună, nici alta nu-i mai rea.“ Ce urmărește el? Vrea ca pe „stafia îngrozitoare care stă la pândă atât la ușa bogatului cât și aceea a săracului s'o distrugă.

Din contactul lui cu Lelia, ea se convinge că-i este superior, și îl întreabă să-și dea părerea.

Lazăr era natural să nu-i placă, căsătoria cu D-l Emil Horn, de aceea admite soluția ca să fugă la Frunză. Și acolo quartetul început în casa D-lui Cahănovici se continuă aici. Lelia ne este simpatică, are o inimă bună, blândă de ar vedea pe fața lui Calman, i-ar întinde mâna, și ea are nevoie de mângăere, iubirea ei către Matei Frunză e espicabilă. Comparând pe Frunză cu Horn, vedem că este o deosebire importantă, care deosebire e pentru Lelia foarte mare. Frunză om cult, talentat o înțelege de acea, Horn incult grosolan neștiutor în a construi o vorbă, mândru cu toate că n'are cu ce, *nu o pricepe*, ne este antipatic, pentru el căsătoria, e o afacere din care trebuia să scoată mai multe foloase, de aceea rapește lui Șor o mare parte din misitia promisă.

Cel mai de seamă tip, care e zugrăvit cu un penal de maestru e Șor. Când e vre-o întristare, o discută mai aprinsă, hop și el, apare cu un sac de glume. Viața micului oraș Fălțiceni îi place, aici sosese din Capitală știrile cele mai noi pe care urbea le discută cu aprindere; în imaginația lui Casa conului Costache Buhalău, e cea mai splendidă din toate, așa în cât îl vedem naiv exclamând „câte poze pe părete mai multe de cât la conul Costache Buhalău prefectul nostru.

Singur să caracterizează „când are de lucru n'are vreme să mănânce și când n'are

de lucru n'are ce mânca“. In mintea lui nu poate să-și esplice ce e un doctor în filosofie, în adevăr un doctor în medicină vindică bolnavi, unul în drept apără imprecinații, dar un doctor în filosofie ce are să facă?

Glumele lui ne plac, nu sunt silite, isvovesc toate din mintea lui deșteaptă.

Zeilig Șor e un tip redat admirabil, totul întrânsul, figura, glasul ne face să rădem.

Spațiul revistei noastre, este prea mic pentru a da; o întindere mai mare, am crezut și noi că este bine, de a serie asupra acestei chestiuni, atât de palpitânde.

Ne rămâne să mai lămurim o întrebare: prezenta piesă e de o valoare așa de mare dramatică?

Evident că da, și criticele unor oameni mai competenți ca noi, ca D-nii profesori universitari Pompiliu Eliade, Mihail Dragomirescu, ca D-nul Gh. Panu „directorul revistei Săptămâna“ au arătat-o în deajuns.

„Manasse“ rămâne ca una din piesele cele mai bune ale noastre, alătura de ale D-lui Caragiale, Haralambie Lecca, Bengescu s. a; se va juca meru fiind că prezintă „eine alte Geschichte, aber immer neu“—o poveste veche — dar meru nouă.“

M. A. RENNERT

ATEU

IUBITEI

Intr'o scrisoare, mă numești :

„Neâmbălânzitul tău ateu“.

Aș vrea și eu

Și n'ar fi greu

Să cred, ca tine, în Dumnezeu,

De n'ai fi tu să mă oprești.

Nu'i vorbă, că nu-mi pare rău —

Dar zi de nu ți-ai pus în gând:

Ba azi răsând,

Ba mâini plângând,

Cu ochi, cu gură, păr — pe rând

Să'l concurezi pe Dumnezeu?...

*De are el albastru cer,
Și tu doi ochi albaștrii ai.
    Să vrei numai
    Ca să mi răsai*
*Pe senin în al meu trai
Cu ai tăi ochi — mai mult nu cer.*

*Și dacă el mai are soare,
Mai ai și tu priviri de foc:
    Un nou mijloc
    De-adus noroc*
*Și un surăs, ce ține loc
De raze inviorătoare.*

*Iar dacă are Dumnezeu
Și mări cu valul argintat,
    Păru-ți buclat
    De aur curat*
*Il văz lucind, când la culcat
Pe umeri lași să-ți curgă rău....*

*Deci, dacă tu imi dai viață
Și 'mi dai noroc de mă privești,
    Și mă iubești
    Și aproape 'mi ești,*
*Ca să ador, cum mai dorești
Pe un Zeu din vis... perdut în ceață?...*

F. DAVID-BACAU

DIN VREMURI...

E liniște. În dosul dealului, d'inspre apus, strălucitorul craiu al zilei a dispărut, de mult, mareața lui strălucire. Printre frunzele copacilor sopteste zefirul ușor, ușor de tot, ca șoptele dulci ale unui cântec de iubire. Valul întunecat al nopții, acopere încetul cu încetul întreaga fire, și pe pânza nemărginită a cerului, una câte una se ivesc sclipitoarele diamante ale nopții, împeștrând nemărginirea vesnicii... Tăcere și răcoare... Departe, în zare se îndică în aer, umbre semețe... sunt plopii din marginea pârâului... Iar el martoru

atâtor dragosti tainuite, se strecoară încețitor, printre malurile-i împeștritate de flori-cele, și în mersu-i își murmură vechea lui poveste...

La răsărit, marginea dealului se ivește cu o dungă aurie, care crește, crește și... iată înconjurată de mareața ei strălucire, regina dragalașă a nopții apare, învaluind de o dată întreg pământul cu haina-i argintie... Pace sfântă domnește peste țării...

Pe prispa casei, ghemuit în brațele bunicăi stau și-ascult povestea. așa de frumoasă cu feți frumoși cu zine, cu ilene cosinziene...

„A fost de mult, un împarat bătrân bătrân ca vremea, și avea o împărăteasă frumoasă și iubită, ca lumina zilei. Și întristat era împaratul că nu avea copii, iar împărăteasa, zi și noapte se ruga, să se îndure bunul Dumnezeu, să le dăruiască un copil. Și de la o vreme, în nemărginita sa bunătate, Dumnezeu le-a dăruit un copil, frumos și istet, de s'a minunat de el întreaga împărăție... Și glasul bunicăi curge încet, încet și duios în noaptea senină, ca un glas îndepărtat, venit din alte lumi. Ascult și tac... Și parcă zărește în timp ce bunică mi spune povestea mai departe, umbrele zmeilor ce vin spre mine și vor să mă înghița, să mă zdrobească...

De la o vreme, nu mai am nimic, adorm și în visele mele văd mărețele palate ale ilenei cosinziene, zmei groaznici, feți-frumoși balauri turbați și...

Și azi, ca și atunci, în aceiași sfânta-și duioasă tăcere, se ridică casa noastră mică și curată la marginea satului. Pe aceeași prispă, bunică mea mai bătrână cu un sfert de veac, spune poveștile ei cu feți-frumoși și ilene-cosinziene, strănepoților. Și ei ca și mine, asculta cu aceiași dragoste povestea ei...

Ce vremuri! Ce vremuri!...

DIM. C. ZAVALIDE

Cronica Revistei „Ovidiu“

Cercul cultural la Murfatlar. — Salutăm cu entuziasm înființarea cercului cultural „*Frăția*“ de la Murfatlar, care în curând va pune bazele societății de gimnastică și tir. Murfatlarul e un centru comercial puternic care în curând va avea să joace un rol însemnat în județul nostru pe tărâmul cultural prin cultivarea muzicii și mai ales prin educația fizică. Ideea sămănată e demnă de toată lauda, iar noi cari am lucrat în tot-d'auna pentru promovarea progresului social în Dobrogea, nu găsim cuvinte prin care să ne putem exprima mulțumirea și admirațiunea față de fondatorii ei. Urâm isbândă strălucită acestui cerc, făgăduind a i sprijini acțiunea în mod desinteresat de câte ori trebuința o va cere.

Iată acum și numele fondatorilor cercului:

DI I. D. Xantopol mare comerciant de cereale *Președinte*.

DI N. D. Iordan, mare comerciant *Vice-Președinte*.

Lt. Arghiropoi, primarul comunei	} Membri
M. Paulescu, Șeful gărei	
Gh. Gheorghiu, Avocat	
M. Solacolu, mare proprietar	
D. Agop	

L. Abramovici, Casier-comptabil.

P. H. Macri secretarul comunei, Secretar.

Cercul artistic liric din Constanța. — Ne facem o deosebită plăcere a anunța că și în Constanța s'a înființat un Cerc artistic liric, pus sub Președenția DI D-r Al. Talașescu, simpaticul medic al portului, iar ca Vice-Președinte având pe D-l Maior Christodulo.

Sufletul acestui cerc este DI Alexandrescu casierul Ad-ții Domeniilor Statului cum și DI Al. Răulescu vechiul nostru colaborator, care e și secretar.

Comitetul e compus din 12 membri împărțiți în 3 secții.

Secția muzicală e dirijată de DI Șt. Demetrescu, avocat. Cea Literară de I. Adam și Declamație de Alexandrescu. Iar ca membri sunt: I. Fodor, G. Danu, Negulescu. G. Tanășescu-profesori P. Vulcan și I. Adam publiciști, I. Berberianu și Constantinescu.

«Lumina» noua școală română-albaneză din Constanța. — De către colonia Albaneză din Constanța s'a deschis o școală română-albaneză de adulți.

Aceasta școală a început să funcționeze cu aproape 60 de elevi. Cursurile se predau în mod provizoriu de DI Gh. Biciola institutor. La 30 Ianuarie se va inaugura deschiderea ei prin oficierea unui serviciu divin cu care ocazie se vor rosti mai multe discursuri. În acest scop se vor face invitații speciaie.

DI Vulcan Directorul rev. Ovidiu și-a luat angajamentul să întemeieze pe lângă școală o bibliotecă atât de necesară adulților.

Șeizeci de vlăstare albaneze educate și instruite românește în România liberă, reîntorcându-se vreodată în patria lor, cât de mult nu vor contribui la întărirea sufletului românesc printre ai lor!

Săi ajutăm dar să se lumineze.

Societatea de tir și gimnastică. — fondată de curând de inimoșii Anadolcheieni. face progrese uimitoare. S'au înscris și se înscriu zilnic numeroși membri în sinul acestei Societăți.

Intr'un alt număr ne vom ocupa de organizația și scopul ei.

Noutăți literare. — La începutul lui Ianuarie 1906 colaboratorul nostru DI M. A. Rennert va face să apară în editura revistei „*Munca*“ din P.-Neamț un volum de nuvele traduse

din Maxim Gorchi și un altul din Cehov. Fie-care volum va costa numai câte 50 bani.

Dat fiind talentul lui Rennert cum și cunoașterea lui perfectă asupra limbei rusești nu ne îndoiim că munca sa va fi luată în seamă.

Pentru 50 bani cetitorii noștri vor avea rara ocazie săși îmbogățească cunoștințele cu operele celebrilor scriitori ruși.

Doritorii să se adreseze printr'o cartă poștală editurii revista „Munca” la P.-Neamț.

Organizația comunelor și provinciei Dacia-Traiana. — Un foarte însemnat studiu istoric epigrafic, de Dl Virgil P. Andronescu, profesor și Directorul liceului din Constanța.

De toate lucrările de valoare ne am ocupat în revista Ovidiu — discutând atât asupra fondului cât și asupra formei. De unele, ce e drept am întârziat a vorbi, dar tot am făcut-o.

Avem nevoie de timp pentru aceasta să cetim mai întâi lucrarea, apoi să scrim dările de seamă. Și la o redacție vin multe lucrări zilnic. Iată de ce rugăm și pe D-na El. Predescu-Nour să aibă răbdare.

În ce privește volumul pe care-l anunțăm avem timp săl cetim de sărbători pentrucă în No. 1 pe 1906 să revenim asupra lui.

Marele album național al Dobrogei. — În numărul trecut am anunțat pe scurt de aparițiunea acestui album. La început nici noi nu ne dedeam seama de estinderea ce va lua.

Am pornit de la ideea de a prezenta la Expoziție câte-va figuri distinse cari prin munca lor au promovat progresul social în Dobrogea — Studiind însă mai matur ideea și gândindune la marele eveniment care se resfrânge asupra întregului neam românesc, am ajuns la concluziunea: să ne presintăm la expoziție cu albumul național al Dobrogei, care va cuprinde: pe Voevozii Mircea Cel Bătrân — Despotul Dobrogei, și pe Ștefan Cel Mare, pe M. S. Regele Carol I dând Dobrogenilor autoctoni memorabila proclamație de la 1878, M. S. Regina și Principi Moștenitori, Prefecți actuali și foști ai Tulcei și Constanței, cum și actuali Primari, Comandanții de divizie, Președinți Tribunalelor, Muftiul și Cadii Dobrogei, Inginerul Șef al

Construcții portului, Inginerii Șefi de județe, Protoerei, 2 preoți și un diacon, Medicii primari de județ, Revizorii școlari, 2 Primari rurali, 2 Secretari, Ad-tori financiari și al Domeniilor Statului, Diriginții poștelor, Tulcea și Constanța, 3 fruntași ai comerțului și 7 naționaliști.

Ast-fel întocmit albumul va costa lei 10 nu 2 și 3 cum se eroare am anunțat în No. trecut.

Toți cei interesați în cauză cărora li s'a trimis la timp circulara, sunt rugați să trimită de urgență fotografiile Dumnieilor însoțite de mici schițe biografice.

DAREA DE SEAMĂ

a Comitetului instituit în Constanța,
pentru ajutarea veteranilor stabiliți în Dobrogea și sătenilor lipsiți de mijloace.

Raport Lei 4580. —

Domnule Președinte,

Avem onoare a înainta prin grop poștal suma de lei 118 adunați pentru veterani pe cele 2 liste de subscripțiuni ce ați bine voit a mi le încredința.

Listele originale din eroare s'au împachetat în bagajul nostru, care liste vi se vor înainta de îndată ce vom sosi în București și vom despacheta bagajul.

Notăm însă pe contra pagina comunele și sumele ce s'au primit cu adrese oficiale.

Bine voii a primi Domnule Președinte asigurarea considerațiunei mele.

Subprefect. G. CRISTEA

Ciobanu 11.90; Gârlici 15.50; Daeni 12.50; Ostrov 10; Topolog 10; Calfa 23; Sarai 5; Siriu 14; Ghizderești 9.10.

Total Lei 118. —

Din care suma se va scadea portul mandatului postal.

Lista de subscripție încredințată Regimentului Radu Negru No. 28 Pitești, lei 15.70.

Lista de subscripție încredințată Reg. Putna No. 10, lei 17.20.

Lista de subscripție încredințată Primăriei Urbei Cerna-Vodă, 82.25.

Lista de subscripție încredințată Bat. 1 Vanători, 6.70.

(Va urma) Total general lei 4819.85

GH. A. NASE

MEDGIDIA - GARA

MARE FABRICA DE LICHERURI FINE DESTILATE

de Trandafir, Portocale, Mentă, Benedectin

COGNACURI INDIGENE ȘI STREINE, JAMAICA, ROM

Țuică naturală de Prune de Pitești, Vinuri excelente de Odobești, Cotnar și Drăgășani, Oțet, și toate produsele spirtoase se găsesc la prima și renumita fabrică a D-lui Gh. A. Nase

CU PREȚURI UIMITOR DE EFTINE

Așa bunăoară se găsește licheruri delicioase de portocale până la 90 b. litru. Oțet natural până la 20 bani litru.

Am vizitat personal fabrica D-lui Nase la Medgidia și ne-a rămas o impresie neștearsă de modul aranjării, al ordinei și al curățeniei ce domnește.

Felicităm pe D-l Nase și-l rugăm să ne înzestreze și Constanța cu o sucursală cât de modestă a fabricii sale.

SPRE ȘTIINȚA

Administratorul Revistei „OVIDIU” și reprezentantul nostru pentru toate orașele din țară este D-nul TACHE ANTONESCU, bacalaureat.

LA BERERIA „REGALA“

Fraților GHEORGHIU

SE SERVEȘTE

CEA MAI EXCELENTĂ BERE DE OPLER

ȘI MANCARI RECI

Serviciul prompt și orchestra în toate serile

HOTEL CONTINENTAL

CEL MAI ELEGANT

Situat în centrul orașului îl recomandăm tuturor acelor ce vizitează Constanța.

DROGUERIE MEDICINALA

ALEX. I. HELDENBUSCH

CONSTANȚA

Strada Carol (sub Hotel Regal)

Asortată cu toate articolele acestei branșe ca: parfumuri, articole de toaletă, cauciucuri, seringi etc., se vinde mai eficient ca ori unde.

MARE DEPOSIT

DE

Vinuri Indigene și Tuică naturală

LA DOMNUL

G. RIZESCU zis BUCUREȘTEANU

Vinurile

cele mai renumite și naturale de Odobesti și Cotnari se găsesc numai la depozitul d-lor Frați Mihail și Vasile C. Cotta.

MARE DEPOSIT DE FĂINĂ

EFTIMIE A. RADU

CONSTANȚA

Strada Mangaliei No. 39

COFETĂRIA „LA FURNICA“

A DOMNULUI

PETRE POSTELNICU

E asortată cu cele mai delicioase bomboane și dulceturi.

ATELIER
DE
CHROMOTIPIE

ATELIER
DE
GRAMOGRAFIE

IN TIPOGRAFIE

se execută orice lucrări atingătoare de această branșă precum: Broșuri, Teze, Circulări, Bilete de nuntă și de logodnă, Cărți de vizite, etc.

PREȚURI CONVENABILE

TIPOGRAFIA „OVIDIU“

5. VURLIS

CONSTANȚA

No. 37, STRADA TRAJAN, No. 37

(ALĂTURI DE PREFECTURĂ)

IN LEGĂTORIE

se execută orice lucrări, precum: Cărți de Bibliotecă, Registre de Comptabilitate, Planuri și Harte de pânză cu și fără lac, Cartonaje, etc.

PREȚURI CONVENABILE